

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

Conveni de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació del Govern de les Illes Balears i la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears per impulsar l'aplicació del Protocol marc interdisciplinari d'actuacions en els casos de maltractament i d'abús sexual infantil a les Illes Balears.

Parts

Sra. Fina Santiago i Rodríguez, consellera de Serveis Socials i Cooperació en virtut del Decret 9/2015, de 2 de juliol, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual es disposa el nomenament de membres del Govern de les Illes Balears (BOIB núm. 97, de 2 de juliol), en representació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en exercici de les facultats que li atribueix la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Sr. Joan Carles Verd Cirer, president de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB), en l'exercici de les facultats atribuïdes per l'article 31 a dels Estatuts de l'associació Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears, aprovats per l'Assemblea General de l'associació el dia 10 d'octubre de 2008

Antecedents

L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, aprovat per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, en l'article 30.39 atribueix a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva en protecció de menors. Igualment, l'article 70.8 de l'Estatut d'autonomia atribueix als consells insulars, com a competència pròpia, la tutela, l'acolliment i l'adopció de menors.

L'article 11.3 de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de Protecció jurídica del menor, modificada per la Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a la adolescència assenyala que els poders públics han de desenvolupar actuacions encaminades a la sensibilització, prevenció, detecció, notificació, assistència i protecció de qualsevol forma de violència contra la infància i l'adolescència mitjançant procediments que assegurin la coordinació i la col·laboració entre les diferents administracions, entitats col·laboradores i serveis competents, tant públics com privats, per garantir una actuació integral

Per la seva part l'article 22 ter del mateix cos legal assenyala que les comunitats autònomes i l'Administració General de l'Estat han d'establir un sistema d'informació compartit que permeti el coneixement uniforme de la situació de la protecció a la infància i a la adolescència a Espanya, i d'oferiments per a l'acolliment i l'adopció, amb dades desagregades per gènere i discapacitat, tant a efectes de seguiment de les mesures concretes de protecció de menors com a efectes estadístics. A aquests mateixos efectes es desenvoluparà el Registre Unificat de Maltractament Infantil.

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

D'acord amb l'article 2.5 c del Decret 24/2015, de 7 d'agost, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 120 de 8 d'agost), la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, mitjançant la Direcció General de Menors i Famílies, és competent en l'ordenació de la protecció de menors

La Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (d'ara endavant FELIB) és una federació sense ànim de lucre integrada pels ajuntaments i els consells insulars, com a òrgans de govern dels municipis i de les illes, articuladors de l'organització territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que té personalitat jurídica plena i caràcter públic, així com capacitat d'obrar per desenvolupar les funcions que li són inherents, sense més limitacions que les que estableix l'ordenament jurídic que s'hi apliqui i les que contenen els seus Estatuts.

La FELIB té entre les seves activitats facilitar l'intercanvi d'informació entre entitats sobre temes locals, organitzar reunions, seminaris i congressos i hi ha de participar així com crear en el seu àmbit les estructures orgàniques o funcionals necessàries per estudiar i debatre temes o problemàtiques que afectin els interessos de les seves entitats associades.

Dia 17 de juny de 2010 es va subscriure el conveni marc de col·laboració entre la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració del Govern de les Illes Balears i la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears per promoure la implantació del Protocol marc interdisciplinari d'actuacions en els casos de maltractament i d'abús sexual infantil a les Illes Balears aprovat per la Comissió Interinsular de Protecció de Menors dia 18 de novembre de 2009, i incentivar que les Entitats Locals de les Illes Balears s'hi adhereixin, la vigència del qual finalitzà dia 31 de desembre de 2014.

Des de la signatura del conveni esmentat, 50 dels 67 municipis de les Illes Balears, bé de forma individual bé agrupats en mancomunitats locals, s'han adherit al Protocol i vénen aplicant-ho en els casos de que tinguin constància d'un cas de maltractament infantil al seu municipi.

Ambdues institucions consideren que l'aplicació del Protocol marc interdisciplinari d'actuacions en els casos de maltractament i d'abús sexual infantil a les Illes Balears és una eina de treball bàsica per garantir la coordinació de tots els àmbits implicats en els casos de maltractament infantil.

Ambdues parts ens reconeixem mútuament la capacitat legal necessària per formalitzar aquest conveni, d'acord amb les següents

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

Clàusules

1. Objecte

El present conveni té per objecte establir les línies de col·laboració entre la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació i la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB) per impulsar l'aplicació del Protocol marc d'actuacions en els casos de maltractament infantil a les Illes Balears, que s'adjunta com annex, per les Entitats Locals de les Illes Balears, i promoure l'adhesió d'aquelles entitats locals que encara no han manifestat expressament la seva adhesió al Protocol.

2. Contraprestació econòmica

Aquest Conveni de col·laboració no implica cap contraprestació econòmica per a cap de les dues parts signants.

3. Compromisos de les parts

3.1. La Conselleria de Serveis Socials i Cooperació assumeix els compromisos següents:

- a) Gestionar el Registre Unificat de Maltractament Infantil de les Illes Balears.
- b) Actuar com a interlocutor amb l'Administració General de l'Estat en quant a allò que estableix l'article 22 ter de la Llei orgànica 1/1996.
- c) Informar i resoldre qualsevol dubte plantejada pels serveis socials municipals
- d) Potenciar la formació especialitzada per detectar, notificar, avaluar i tractar els casos de maltractament infantil
- e) Potenciar la formació especialitzada als professionals de serveis socials per avaluar i fer el seguiment dels casos de maltractament.
- f) Prestar l'assessorament tècnic que li sigui requerit des de qualsevol àmbit en relació a les actuacions que preveu el Protocol Marc Interinsular de Maltractament Infantil de les Illes Balears.

3.2. La Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears assumeix els compromisos següents:

- a) Posar a disposició les seves instal·lacions per desenvolupar reunions, seminaris, congressos, jornades, etc
- b) Promoure la coordinació entre totes les administracions públiques implicades en l'aplicació del Protocol.
- c) Convocar, a petició de les entitats locals o del govern, i coordinar, les reunions a celebrar en el marc d'aquesta col·laboració.
- d) Promoure l'adhesió dels seus associats que encara no estiguin adherits, al Protocol marc conforme la clàusula 4 d'aquest conveni
- e) Difondre i donar difusió al Protocol marc.

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

- f) Coordinar la recollida d'informació generada des dels serveis socials comunitaris o especialitzats.

4. Adhesió al Protocol marc per les entitats locals

Les entitats locals interessades, per si mateixes o de forma mancomunada, ha de remetre a la Direcció General de Menors i Famílies una sol·licitud d'adhesió juntament amb el certificat de l'acord de l'òrgan corresponent de l'entitat local pel quals s'adopta la decisió de sol·licitar l'adhesió al Protocol marc d'actuacions que figura com a annex.

En tot cas, l'adhesió quedarà sense efecte, pel que fa a l'entitat corresponent, per denúncia expressa presentada amb una antelació mínima de tres mesos a la data d'extinció.

Les entitats locals es comprometen a dur a terme les actuacions que els correspon d'acord amb l'establert en el Protocol marc que s'adjunta, i especialment a:

- a) Comunicar els casos de risc i maltractament infantil de conformitat amb el procediment que estableix el Protocol
- b) Difondre i facilitar la formació especialitzada necessària entre el personal a càrrec seu que tenguin intervenció directa o indirecta amb persones menors d'edat
- c) Dur a terme les accions i les actuacions d'intervenció i seguiment que preveu el Protocol i que estiguin dins el seu àmbit d'actuació

5. Comissió de seguiment

Per executar i desenvolupar aquest Conveni, es crea una comissió de seguiment integrada pels membres següents:

- a) Dues persones en representació de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació, designades per la directora general de Menors i Famílies
- b) Dues persones en representació de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears, designades pel president de l'entitat.

El règim de funcionament de la Comissió de Seguiment és el que preveu el capítol V del títol II de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i s'ha d'ajustar a les normes que conté el capítol II del títol II de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. El mateix òrgan col·legiat ha de designar el president o la presidenta entre els membres, i un funcionari o una funcionària de la Direcció General de Menors i Famílies, que ha de designar la directora general, ha d'actuar com a secretari o secretària, amb veu però sense vot.

Són funcions de la Comissió de Seguiment:

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

- a) Vetllar pel compliment d'aquest Conveni i resoldre els problemes d'interpretació que es puguin plantejar.
- b) Prestar l'assessorament jurídic i tècnic requerit per les parts.
- c) Elaborar i aprovar els documents, els informes i els protocols que siguin necessaris o adients per desenvolupar l'objecte del Conveni.
- d) Qualsevol altra funció que li encarreguin les parts o que sigui necessària per desenvolupar correctament l'objecte del Conveni.

Abans de residenciar, quan sigui pertinent, el coneixement dels litigis produïts davant els òrgans jurisdiccionals ordinaris, és un requisit procedimental previ intentar la conciliació en el si d'aquest òrgan mixt.

6. Vigència

Aquest conveni serà vigent des de l'endemà de la data de la signatura i fins al dia 31 de desembre de 2019. No obstant això, es podrà prorrogar per períodes anuals per acord exprés de les parts adoptat abans de la finalització de la vigència.

7. Causes de resolució

Aquest Conveni s'extingirà per l'expiració del temps convingut en la clàusula anterior o per alguna de les causes següents:

- a) L'acord mutu de les parts, que s'ha de formalitzar per escrit.
- b) L'incompliment greu o manifest de les obligacions d'una de les parts.
- c) La impossibilitat sobrevinguda, legal o material, de poder dur a terme l'objecte del Conveni.
- d) La denúncia expressa de qualsevol de les dues parts per rescindir unilateralment el Conveni, que s'ha de comunicar per escrit a l'altra part amb una antelació mínima de tres mesos. En tot cas, llevat d'un pacte exprés, les parts es comprometen a dur a terme les actuacions necessàries dirigides a la finalització de les accions ja iniciades.

8. Règim jurídic i jurisdicció competent

Aquest Conveni de col·laboració resta exclòs de l'àmbit d'aplicació del Text refós de la Llei de contractes del sector públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, en virtut del que estableix la lletra c de l'article 4.

Les qüestions litigioses que es puguin derivar d'aquest Conveni, atesa la naturalesa juridicoadministrativa, s'han de sotmetre als jutjats o als tribunals de la jurisdicció contenciosa administrativa de Palma, amb la renúncia expressa de les parts a qualsevol altra que els pugui correspondre.

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B
/

Com a prova de conformitat, signam aquest Conveni en tres exemplars.

Palma, 29 de setembre de 2016.

Per la Conselleria de Serveis Socials
i Cooperació

Per la Federació d'Entitats Locals
de les Illes Balears

Annex

Protocol marc interdisciplinari d'actuacions en els casos de maltractament infantil a les Illes Balears: procediment d'actuació

El procés d'atenció al maltractament infantil que es presenta en aquest Protocol és una metodologia de treball per a les diferents àrees d'atenció als infants i els àmbits als quals s'adreça aquest programa.

El procés d'atenció al maltractament infantil és un esquema bàsic de fases interdependents que no necessàriament segueixen sempre una direcció lineal. Per exemple, en alguns casos la gravetat pot exigir abans de tot prendre mesures per garantir la seguretat i la protecció del menor —com poden ser l'hospitalització o l'ingrés en un centre d'acollida d'urgències. O l'especialitat i l'expertesa que requereixen situacions determinades; per exemple, els abusos sexuals.

En els subapartats següents es descriuen les fases i les actuacions que ha de desenvolupar cada àmbit implicat davant situacions d'abusos sexuals o de maltractaments a menors:

- DETECCIÓ I NOTIFICACIÓ
- AVALUACIÓ
- TRACTAMENT
- SEGUIMENT

1. Detecció

La detecció és la primera condició per poder intervenir en casos de maltractament infantil i així poder oferir ajuda a l'infant i a la família que pateixin aquesta situació, ja que, com és evident, si no es detecta la situació de maltractaments, difícilment es pot actuar sobre les causes que han donat lloc a aquesta situació i protegir el menor.

Ha de ser el més precoç possible, per evitar conseqüències més greus per a l'infant i per incrementar les possibilitats d'èxit de la intervenció, tractar les seqüeles, prevenir la repetició, etc.

Per això, és important que els professionals tinguin coneixements suficients sobre signes, símptomes, proves complementàries, etc.; coneixements que es requereixen per sospitar una situació de maltractament i establir els indicadors que es presenten en aquest problema.

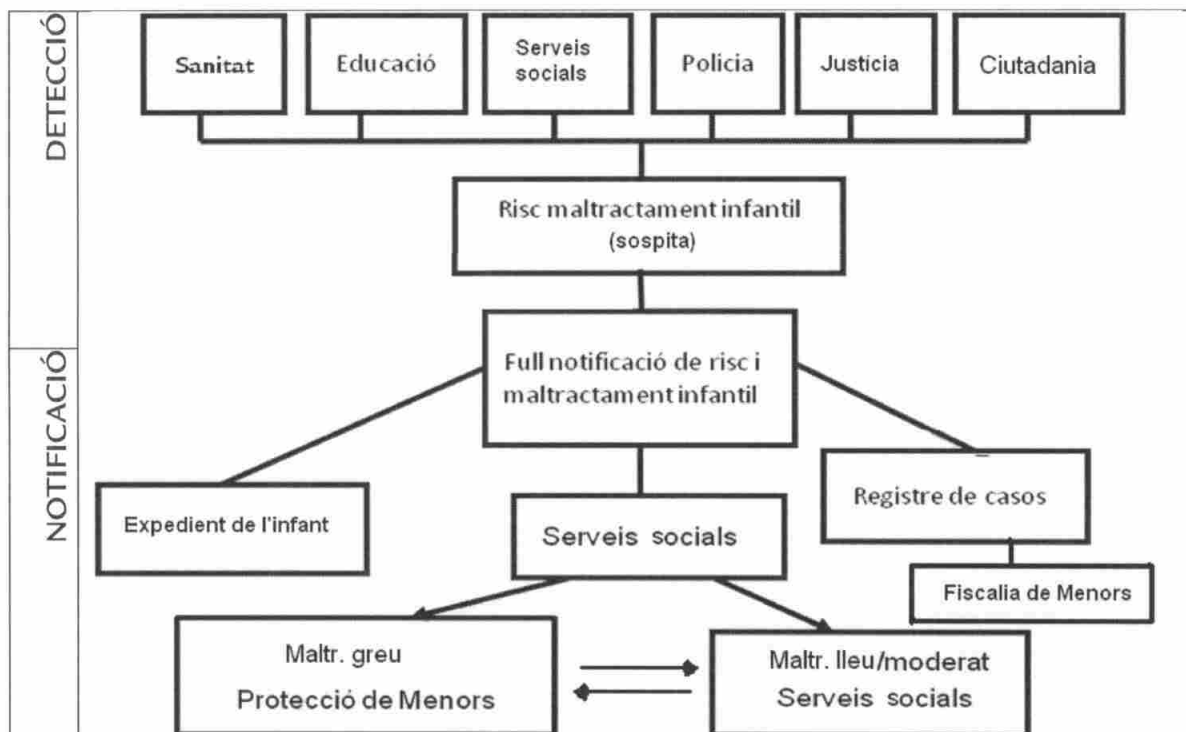
2. Notificació del cas

La notificació s'entén com:

- La transmissió de la informació referent a un menor suposadament maltractat i de qui se n'ha informat.
- Una condició necessària per possibilitar la intervenció en casos de maltractament infantil.
- Una obligació legal i professional i s'ha de fer en tots els casos.

Tant la detecció com la notificació són tràmits que han de complir tots els àmbits implicats en aquest Protocol. Cada àmbit ha d'establir en el seu protocol intern per executar aquestes dues fases. A més, s'ha de facilitar a la població la possibilitat que notifiqui els casos de maltractament de què sospiti o sigui testimoni, ja que és una font de detecció de maltractament molt important.

S'ha de notificar sempre als serveis socials, i a altres institucions segons els casos.

2.1. Els fulls de notificació

L'atenció al maltractament infantil requereix determinar conceptes i tipologies comuns, facilitar la notificació dels professionals i establir registres de casos homogenis.

Qualsevol professional o persona que estigui en contacte amb l'infant, sigui quin sigui l'àmbit de feina, ha de detectar precoçment les situacions de risc i de maltractament infantil. Així, els professionals de l'àmbit sanitari, els docents, els treballadors socials, la policia, els psicòlegs, etc., per la seva accessibilitat a l'infant i al seu entorn sociofamiliar, tenen la possibilitat de detectar situacions d'aquest tipus, cosa que és fonamental si es vol donar resposta a aquestes situacions.

Per tot això, es proposen fulls de notificació de risc i maltractament infantil per als diferents àmbits professionals (sanitari, educatiu, policial, serveis socials...) per poder comunicar els casos detectats als serveis amb competències en matèria de protecció als infants, els serveis socials, a fi d'assegurar que s'atenguin. També s'hauran de comunicar al registre de casos als efectes epidemiològics, i n'haurà de quedar constància en l'expedient o la història de l'infant.

El fet d'emplenar el full de notificació, en la pràctica, no ha de tenir un caràcter rígid sinó merament orientatiu, per la qual cosa és la valoració del professional el que ha de decidir el nivell d'intensitat i la urgència del cas. Així mateix, s'ha de tenir en compte que en cada cas els indicadors tenen un pes diferent i cada situació presenta uns problemes diferents.

Es pretén que el full de registre sigui un document complet, per poder emplenar-lo sense necessitar la referència de materials externs addicionals. Tanmateix, el quadern de fulls va acompanyat d'un manual explicatiu.

De les tres còpies:

- una còpia s'adjunta a la història o l'expedient per al seguiment del cas;
- una altra es lliura als serveis socials per a l'avaluació i la intervenció;
- la tercera es tramet al Registre Unificat de Maltractament Infantil.

La utilització del full de notificació i registre no implica que es deixin d'utilitzar altres vies de comunicació entre els àmbits d'intervenció que es considerin necessàries.

2.2. Procediment de notificació

Quant al procediment de notificació, cal diferenciar entre els casos lleus i moderats i els casos greus o urgents i/o d'abús/agressió sexual, ja que el tractament d'aquesta notificació serà diferent segons aquesta classificació.

- a) *Procés de notificació dels casos lleus o moderats.* Sigui quina sigui la via de detecció —població en general, àmbit educatiu, sanitari, policial...—, la informació de què es disposa sobre el cas s'ha de posar en coneixement dels serveis socials d'atenció primària, per a la protecció del menor. Els professionals dels serveis socials estan capacitats per valorar inicialment aquests casos i decidir si hi ha d'intervenir atenció primària o si el cas s'ha de derivar al servei especialitzat de menors.
- b) *Procés de notificació de casos greus o urgents i d'abús/agressió sexual.* Quan hi ha la sospita o certesa raonable que la salut o la seguretat bàsica del menor es troben o es poden trobar seriosament i directament amenaçades i no hi ha cap figura familiar o propera que pugui fer-se càrrec del menor, es considera que es tracta d'una situació urgent o greu. En aquests casos i des de qualsevol àmbit que detecti el cas, s'ha de notificar directament al servei especialitzat de menors. L'abús/agressió sexual s'inclou en aquest procés, encara que es diagnostiqui com a lleu o moderat, per l'especialització que requereix l'avaluació d'aquest tipus de maltractament.

3. Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI)

Es preveu la creació del Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI) amb l'objecte de registrar totes les notificacions de risc i maltractament infantil. Aquest registre estarà gestionat per la direcció general competent en matèria de menors del Govern de les Illes Balears i es complementarà amb el registre de casos de maltractament infantil de l'Observatori de la Infància, mitjançant el buidatge periòdic de les dades epidemiològiques.

Els professionals estaran obligats a notificar a aquest registre els casos de risc o de sospita que necessiten la utilització dels serveis socials o els que presenten específicament possible risc o maltractament infantil.

Les notificacions sempre s'han de fer per escrit en un termini màxim de 48 hores següents a la recepció del cas.

Sempre es trametrà una còpia a la Fiscalia de Menors de totes les notificacions rebudes en el registre.

4. Avaluació

L'actuació en casos de maltractament infantil, independentment del grau en què es produeixi, ha de complir uns requisits mínims:

- L'actuació ha de ser sobre totes les circumstàncies predisposades, desencadenants i modificadores de com es presenta, de la intensitat i del desenvolupament del maltractament. L'actuació no pot ser puntual i tractada només com un símptoma.

Si el maltractament és intrafamiliar, els serveis socials comunitaris han d'elaborar un pla d'intervenció conjuntament amb el centre escolar i el centre de salut. En aquest pla d'intervenció s'han d'establir les mesures que siguin necessàries en cada cas (tractament, suport d'un educador, suport escolar, etc.), i se n'ha de fer el seguiment.

Els serveis socials comunitaris han de coordinar el seguiment del cas amb el centre escolar i el centre de salut, per a la qual cosa han d'emetre un informe al servei de protecció de menors sobre el programa d'intervenció i de seguiment del cas, segons el que s'estableixi en el pla d'intervenció, amb un mínim semestral.

El servei de protecció de menors ha de donar suport i facilitar assessorament als serveis socials comunitaris en els casos en què l'avaluació del cas resulti dubtosa sobre l'existència de maltractament o no.

b) Àmbit educatiu

Si el maltractament és extrafamiliar, el centre escolar ha d'oferir suport als pares o tutors legals, i també els recursos de què disposen per atendre les necessitats de l'infant.

Si el maltractament és intrafamiliar, el centre escolar ha de col·laborar amb els serveis socials comunitaris en la intervenció en el cas amb les tasques que s'acordin en el pla d'intervenció dissenyat pels serveis socials comunitaris en coordinació amb el centre de salut i el centre educatiu per a cada cas.

L'equip directiu i el servei d'orientació del centre educatiu han de sol·licitar i rebre la informació necessària i han d'emetre un informe de seguiment de l'infant, que s'ha de trametre als serveis socials comunitaris en un termini màxim de sis mesos. D'aquest informe hi haurà una còpia a l'expedient del menor.

c) Àmbit sanitari

Si el maltractament és extrafamiliar, els pares o el tutor legal n'han d'informar el pediatre d'atenció primària, si ho consideren oportú per al suport i el seguiment de l'infant.

Si el maltractament és intrafamiliar, els serveis socials comunitaris han de contactar amb el pediatre d'atenció primària que porta l'infant, a qui s'ha de proporcionar tota la informació pertinent, tant si ha estat aquest professional qui ha notificat el cas com si no.

El pediatre ha d'emetre un informe de seguiment de la situació de l'infant, que ha de fer arribar als serveis socials comunitaris en un termini màxim de sis mesos.

d) Àmbit policial

- L'infant i el seu entorn familiar han de ser considerats com una totalitat, com un conjunt biopsicosocial. La intervenció no s'ha de limitar a l'infant, sinó que s'ha de fer conjuntament amb la família i el medi.
- L'encarregat de la intervenció ha de ser un equip de professionals amb formació específica en els problemes familiars i de la infància, amb coneixements de recursos i estratègies pròpies d'aquestes situacions (equip especialitzat, no un conjunt d'especialistes).
- La feina s'ha de desenvolupar de manera coordinada, en equip i amb bases científiques, i no des del voluntarisme.

A l'hora d'avaluar, s'han de tenir en compte dues situacions diferenciades:

- Quan el cas de maltractament és lleu o moderat.
- Quan el cas de maltractament és greu, urgent o d'abús/agressió sexual.

4.1. Quan es produeix un cas de maltractament lleu o moderat

Àmbits d'intervenció: serveis socials comunitaris, educació, sanitat, policia i Fiscalia de Menors

Els serveis socials comunitaris han d'avaluar el cas de forma coordinada amb els equips multidisciplinaris d'atenció primària i, quan sigui necessari, amb els equips d'orientació, la policia local i els equips de salut, i amb el suport dels serveis socials especialitzats (educació, sanitat, menors...), si atenció primària el requereix.

4.1.1. Si no es constata el maltractament

- Si no hi ha altres factors de risc, s'ha d'arxivar el cas, i se n'han de comunicar els motius a la persona o la institució que va notificar el cas.*
- Si hi ha factors de risc, s'ha d'adoptar la mesura de suport que més convengui. Aquesta intervenció s'ha de fer de forma coordinada amb els orientadors educatius i el pediatre d'atenció primària.*

4.1.2. Si es constata el maltractament

a) Àmbit social

Si el maltractament és extrafamiliar, els serveis socials comunitaris, els cossos de seguretat o l'Oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delicte n'han d'informar els pares i el tutor legal, i se'ls ha d'oferir informació sobre els recursos que tenen a la seva disposició. Els pares o el tutor legal tenen la responsabilitat de decidir quines accions emprenen respecte del cas.

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

La intervenció ha de ser immediata, sempre actuant en interès i protecció del menor, i coordinada entre els quatre àmbits d'intervenció. L'arribada d'un cas es pot donar per qualsevol dels quatre àmbits i cada àmbit ho ha de notificar mitjançant el full de notificació i actuar segons el que preveu el seu procediment cercant l'actuació de manera coordinada, eficaç i eficient.

En les situacions de maltractament greu l'actuació per àmbits s'ha d'enquadrar dins els següents paràmetres i/o actuacions:

a) Per part del servei de protecció de menors:

En els casos de maltractament intrafamiliar, el servei de protecció de menors ha de valorar l'adopció de la mesura de protecció corresponent i ha de posar els fets en coneixement del fiscal o del jutjat de guàrdia. En cas d'incoació d'un procediment penal, l'entitat pública competent ha de trametre un informe d'avaluació de la situació del menor i el pla d'intervenció.

Independentment de la informació que pot donar la policia o l'Oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delicte, en els casos de maltractament extrafamiliar, el servei de protecció de menors n'ha d'informar els pares o el tutor legal i els han d'oferir tots els recursos de què disposen per atendre el menor, i també informació sobre el procediment de denúncia.

b) Per part de l'àmbit policial:

Als cossos policials (Policia Nacional, Guàrdia Civil, policia local), els arriben directament moltes denúncies d'evidència de maltractament i d'abús/agressió sexual infantils, incloent-hi les que es comuniquen a l'112.

Els cossos de seguretat de l'estat estan vinculats al protocol d'actuació amb menors, aprovat per la Instrucció tècnica de la Secretaria d'Estat de Seguretat 3/2007 de data 21 de gener.

Aquestes denúncies sempre s'han de derivar als equips especialitzats en atenció a la dona i als menors del Cos Nacional de Policia, de la Guàrdia Civil o de la policia local. Aquests professionals s'han de fer càrrec del cas i han de presentar l'informe de la denúncia a la fiscalia i al jutjat de guàrdia, i ho han de notificar al Registre Unificat de Maltractament Infantil i al servei de protecció de menors perquè prenguin les mesures de protecció pertinents i els ajudin en la investigació judicial.

Els informes de denúncia s'han de presentar per escrit i per fax de forma immediata, en un termini màxim de 24 hores, al jutjat de guàrdia, a la policia o a la fiscalia.

El cos policial competent ha de participar en el programa d'intervenció coordinat pels serveis socials comunitaris en els casos de maltractament intrafamiliar, si aquests ho sol·liciten.

4.2. Quan es produeix un cas de maltractament greu, urgent o d'abús/agressió sexual

Àmbits d'intervenció: serveis socials comunitaris, servei de protecció de menors, policia, Fiscalia de Menors, jutjat de guàrdia, Clínica Medicoforense, Oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delicte

4.2.1. El servei de protecció de menors

El servei de protecció de menors del consell insular corresponent ha de dur a terme aquestes funcions:

- Fer l'avaluació psicològica del menor, amb una entrevista realitzada per un professional format adequadament (amb l'excepció dels casos d'evidències de maltractament sexual).
- Decidir sobre la necessitat o no d'una mesura de protecció.
- Informar els pares o el tutor legal del menor.
- Avaluar el contingut del full de notificació i demanar tota la informació disponible sobre l'infant al centre educatiu, als serveis socials municipals i al centre d'atenció primària.

4.2.1.1. En els casos en què **no es trobi cap evidència de maltractament greu o d'abús/agressió sexual o no sigui un cas urgent, ni cap altre factor de risc**, s'ha d'arxivar el cas, cosa que s'ha de notificar als serveis socials municipals i a la Direcció General de Menors i Família, per tal que inclogui l'arxivament del cas en el Registre Unificat de Maltractament Infantil.

4.2.1.2. En els casos en què **no es trobi cap evidència de maltractament greu d'abús/agressió sexual o no sigui un cas urgent però sí que hi hagi qualche factor de risc**, s'ha de notificar als serveis socials municipals perquè en facin el seguiment durant un any en els casos d'infants menors de 3 anys, i durant 6 mesos en els casos d'infants més grans, i han d'establir el pla d'intervenció que considerin necessari en cada cas. Si transcorregut aquest temps, els factors de risc desapareixen i no hi ha hagut cap altre indicador de sospita d'abús/agressió sexual, se n'ha de comunicar a la Direcció General de Menors i Família l'arxivament del cas perquè l'inclogui en el RUMI.

4.2.1.3 En els casos en què **hi hagi evidències de maltractament greu o sexual o sigui un cas urgent**, els serveis de protecció de menors dels consells insulars han de comunicar el cas a la Fiscalia de Menors, mitjançant un informe amb la informació recopilada i l'avaluació del menor. La Fiscalia de Menors i/o el jutjat de guàrdia ha de decidir si hi ha sospites de delicte.

En aquest cas s'ha de procedir de la forma següent:

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

En els casos dels agents de policia que no pertanyin a unitats especialitzades en menors, han de fer les primeres diligències urgents, les quals es lliuraran a unitats especialitzades en la matèria.

En cas que els menors hagin estat assistits a centres sanitaris i es presenti el metge forense o no, seran els equips especialitzats de la Policia Nacional o de la Guàrdia Civil els encarregats de la recollida i custòdia de les mostres obtingudes.

c) Per part de la fiscalia:

La fiscalia ha de comunicar el cas de maltractament greu al jutjat de guàrdia corresponent, i actuar de manera diferent si l'agressor és major o menor d'edat. No obstant això, la fiscalia ha d'instar, si escau, la pràctica de les diligències urgents que siguin necessàries per a la salvaguarda i la protecció del menor, i ha de valorar, així mateix, si és procedent sol·licitar les mesures cautelars que siguin necessàries respecte de l'agressor, com ara l'allunyament o similar, i les mesures cautelars i protectores necessàries en cas que l'agressor sigui menor d'edat.

d) Per part de l'àmbit de justícia:

Una vegada rebuda al jutjat de guàrdia la denúncia o la comunicació de fiscalia del cas de maltractament greu, pot ordenar, si ho troba convenient, el trasllat de l'infant a un centre hospitalari de referència perquè se li practiqui un examen mèdic realitzat pel metge forense.

És recomanable que aquest examen també es faci conjuntament amb el ginecòleg o el pediatre de guàrdia.

No es pot fer cap examen mèdic sense una ordre judicial prèvia i sense la presència d'un forense. Els hospitals han de disposar d'equips de recollida i custòdia de proves.

Dins la fase d'instrucció s'intentarà donar prioritat a qualsevol cas d'abús/agressió sexual infantil. El jutge pot plantejar la inclusió d'ordres d'allunyament als presumptes agressors com a mesura provisional.

Si el jutge ho troba convenient, enviarà l'informe judicial a l'Oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delicte perquè apliqui el seu protocol d'actuació.

Si es troba convenient, s'informarà el servei de protecció de menors sobre la denúncia i se li sol·licitarà tota la informació disponible.

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

El jutge pot sol·licitar al servei de protecció de menors un informe amb tota la informació que hagin recollit els serveis socials comunitaris, que ha d'incloure les dades de què disposi el centre escolar, les del pediatre d'atenció primària, la notificació d'abús/agressió sexual i la informació social sobre l'entorn familiar i les possibles mesures de protecció que cal prendre. En els casos de menors amb mesura de protecció, el consell insular ha de dur a terme la investigació que ha de motivar les propostes ulteriors.

El jutge d'instrucció, si cal, ordenarà a la Clínica Medicoforense que faci una entrevista al menor, la qual s'ha d'ajustar a les seves característiques i s'ha de fer, si pot ser, conjuntament amb els serveis de protecció de menors.

4.2.2. Fase de judici oral

Com a regla general, s'ha d'intentar que el menor no hagi de comparèixer en el judici. Si n'hi ha d'assistir, es recomana que la compareixença eviti la doble victimització del menor, per la qual cosa és convenient utilitzar els mitjans a què fa referència l'article 731 bis de la Llei d'enjudiciament criminal.

Sempre que sigui possible s'ha d'evitar la confrontació amb l'inculpat. El tribunal ha de valorar el dictamen pericial demanat a aquest efecte.

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B
/

5. Tractament

Àmbits d'intervenció: servei de protecció de menors, Unitat de Salut Mental Infantil i Juvenil (USMIJ), Unitat de Valoració i Tractament (Direcció General de Menors i Família)

La intenció d'aquest Protocol és promoure el suport a totes les víctimes de maltractament i les seves famílies.

El servei de menors dels consells insulars han de possibilitar el tractament terapèutic als infants sobre els quals s'hagin adoptat mesures de protecció, per a la qual cosa cal que disposin dels recursos especialitzats necessaris.

La Unitat de Valoració i Tractament de la Direcció General de Menors i Família ha de fer el tractament terapèutic dels infants sobre els quals no s'ha adoptat cap mesura de protecció.

El tractament ha de consistir en:

- Tractament individual
- Tractament grupal
- Assessorament a famílies en modalitat individual i/o grupal

6. Seguiment i alta

Àmbits d'intervenció: servei de protecció de menors, educació, sanitat i serveis socials comunitaris i Unitat de Valoració i Tractament

6.1. En els casos de maltractament lleu i moderat

El seguiment dels casos lleus i/o moderats l'han de dur a terme els serveis socials comunitaris, i aquest seguiment s'ha de fer conjuntament amb els altres àmbits implicats.

6.2. En els casos de maltractament greu

Els serveis de protecció de menors coordinaran el seguiment del cas juntament amb els serveis socials municipals comunitaris, els professionals de salut mental, el centre escolar i el pediatre corresponent d'atenció primària.

Cada àmbit implicat ha de presentar un informe de seguiment cada sis mesos en els casos d'infants menors de 3 anys, i cada any en els casos d'infants de més de 3 anys.

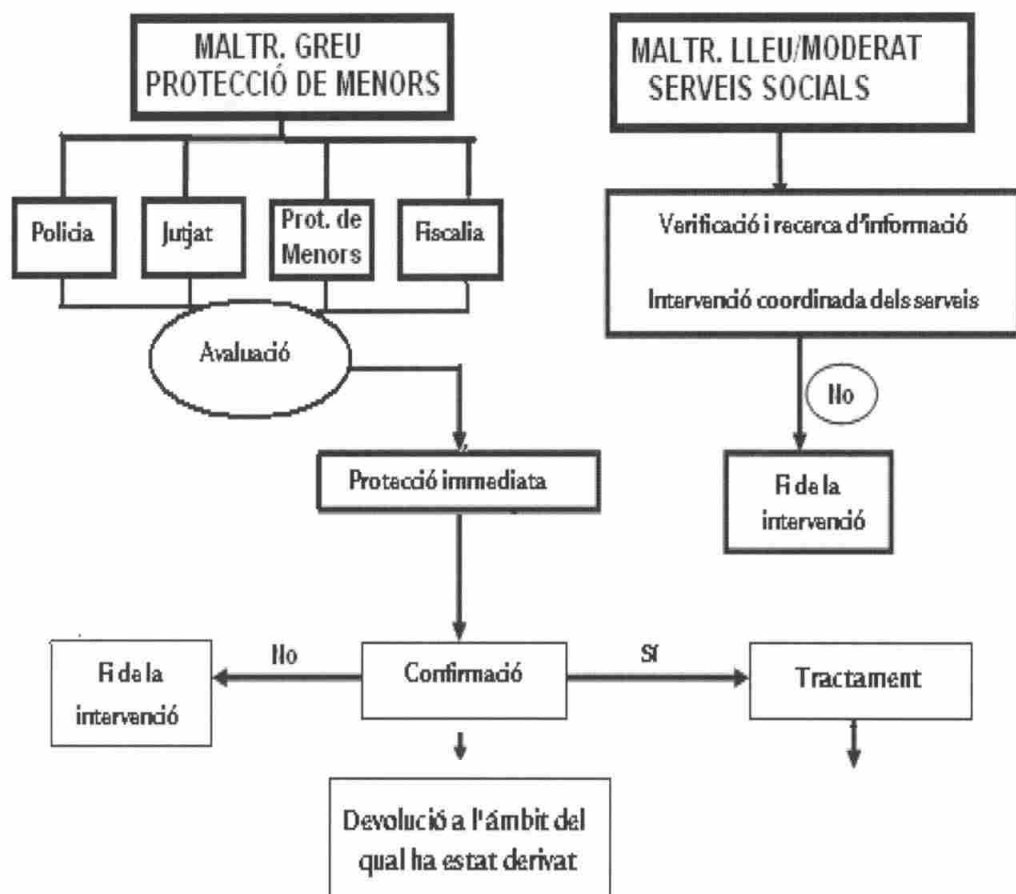

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I COOPERACIÓ
B

FELIB
Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears

AVALUACIÓ

6.3 En els casos d'abús/agressió sexual

6.3.1. Àmbit educatiu

En l'àmbit educatiu, en els casos d'abús/agressió intrafamiliar o contextos de desprotecció, el centre escolar s'ha de coordinar amb els serveis especialitzats de protecció de menors en el seguiment del cas. L'equip directiu ha de rebre tota la informació pertinent sobre el cas i l'ha de traslladar al tutor de l'infant i al professor que va notificar el cas.

Passats sis mesos, s'ha de fer un informe de seguiment sobre la situació de l'infant per als serveis socials comunitaris. A més, s'han de preveure plans de sensibilització i prevenció adreçats a la comunitat educativa (professorat, famílies i alumnat) en el marc dels temes transversals i plans de convivència. S'ha d'incloure el tema en els acords de convivència dels centres escolars.

6.3.2. Àmbit sanitari

En l'àmbit sanitari, en els casos d'abús/agressió intrafamiliar o contextos de desprotecció, els serveis socials comunitaris han de contactar amb el pediatre d'atenció primària que porta l'infant, a qui han de proporcionar tota la informació pertinent, tant si ha estat aquest professional qui ha notificat el cas com si no.

Passats sis mesos, el pediatre ha d'emetre un informe de seguiment de la situació de l'infant per als serveis socials comunitaris.

En els casos d'abús sexual en famílies protectores, la Unitat de Valoració i Tractament s'ha de fer càrrec del tractament terapèutic de les víctimes que no atengui el consell insular.

La Unitat de Valoració i Tractament ha d'emetre un informe de seguiment i de finalització del tractament del cas per fer-ne el seguiment, que ha de trametre al servei de protecció de menors.

Tot això, ho han de comunicar a la Direcció General de Menors i Família perquè inclogui les dades en el RUMI.

7. Recomanacions i propostes

- Cal assegurar que els procediments en què les víctimes o els testimonis siguin menors no pateixin dilatacions innecessàries. En els casos que sigui possible s'haurien d'aplicar els judicis ràpids.
- El llenguatge utilitzat i els aspectes formals s'haurien d'adaptar a l'edat i a les característiques personals del menor.

G CONSELLERIA
O SERVEIS SOCIALS
I I COOPERACIÓ
B

- Per preservar la intimitat del menor, s'hauria de fixar el judici a primera hora.
- Durant el procés judicial s'hauria de facilitar l'assistència a la víctima i als seus familiars, que poden ser derivats a l'Oficina d'Atenció a les Víctimes del Delicte.
- Totes les institucions implicades han d'impulsar la formació especialitzada dels professionals que intervenen amb menors. Aquests professionals haurien de tenir experiència i formació especialitzada acreditades.
- Els òrgans competents de l'Administració han de facilitar els mitjans oportuns per complir les recomanacions i garantir l'eficàcia del Protocol.
- Aquest Protocol s'entén com a document marc, i en resta pendent el desenvolupament i la concreció per àmbits d'actuació. Un cop signat aquest Protocol, s'han de crear els grups de treball per àmbits d'actuació i per àrees multiprofessionals d'actuació, amb l'objectiu de concretar les actuacions i posar en funcionament un sistema coherent, coordinat i eficient d'actuació davant dels casos de maltractament.
- Es proposa la creació d'unitats especialitzades en maltractament infantil en cadascun dels àmbits implicats.